

The Role of the United States in the Performance of the Security Council in the Gaza Crisis in Light of Krasner's Institutional Analysis: Recalibrating Iran's Regional Strategy

Ali Karimi Magham

PhD Candidate in International Relations, Kish International Campus, University of Tehran, Iran (Corresponding Author)

Email: ali.karimimagham@ut.ac.ir

 0000-0003-4722-4952

Mohammad Sadegh Koushki

Assistant Professor, Department of Regional Studies, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Iran

Email: m.s.koushki@ut.ac.ir

 0000-0002-8155-5600

Abstract

The present study explains why the United Nations Security Council (UNSC) during the Gaza crisis (October 2023 to late 2025) proved unable to translate the concept of "collective security" into clear, binding, and enforceable constraints, and then examines the implications of this institutional pattern for the strategic recalibration of the Islamic Republic of Iran's regional policy through the lens of Offensive Realism. In the first part, the article draws on Stephen Krasner's theory of international regimes to conceptualize the Security Council as a regime-like institutional arrangement composed of principles, norms, rules, and decision-making procedures operating within (and conditioned by) the global distribution of power. On this view, the Council's limited efficacy is primarily structural rather than merely managerial. The argument specifies three principal channels through which U.S. influence is exercised: (1) the observable pattern of veto use; (2) ex ante shaping of draft resolutions under the shadow of a credible veto threat, which narrows the bargaining space and shifts texts toward what is "adoptable"; and (3) procedural control over agenda management and the drafting process, through which the sequencing of options and the framing of outcomes can be steered toward lower-cost commitments. To assess UNSC performance in an analytically tractable way, the study distinguishes between output effectiveness and outcome effectiveness. Output effectiveness refers to the Council's ability to produce authoritative decisions (especially on high-salience issues). In contrast, outcome effectiveness is operationalized through a proxy: the gap between the Council's stated demands and the continuing conflict dynamics and humanitarian emergency as reflected in United Nations humanitarian reporting. The findings indicate a recurrent pattern of selectivity: the Council adopted resolutions focused on humanitarian access and certain phased or sequenced frameworks, yet repeatedly failed to secure an immediate, unconditional cessation of hostilities. This failure was closely associated with U.S. vetoes and bargaining processes that converged around Washington's preferences, thereby sustaining a persistent divergence between humanitarian norms and the operational rules capable of constraining conduct. In the second part, the article argues that, from an Offensive Realist standpoint, structurally selective enforcement generates incentives for Iran to reduce reliance on institutional restraint and to pursue a calibrated maximization of deterrent and diplomatic leverage outside—and alongside—the UNSC framework. This recalibration is theorized as a form of "calibrated revisionism": not a wholesale attempt to overturn the international order, but a selective adjustment strategy aimed at mitigating asymmetric constraints and raising the costs of coercive alignment against Iran. In policy terms, the study identifies a multi-track package that includes networked deterrence, denial capabilities, wedge-driving diplomacy (alignment engineering to complicate counter-coalition formation), and legitimacy contestation in venues not subject to veto control. The article's overarching contribution is a two-level causal framework that links U.S. regime-maintenance dynamics to the persistence of a norm–rule gap at the global level and, at the regional level, to Iran's strategic adaptation in coalition management and leverage-building under conditions of institutional selectivity.

Keywords: U.S., UN Security Council, Gaza Crisis, International Regimes (Krasner), Collective Security, Penholding, Institutional Selectivity, Iran's Strategic Recalibration, Calibrated Revisionism

Extended Abstract

Purpose

The present study explains why the United Nations Security Council (UNSC) during the Gaza crisis (October 2023 to late 2025) proved unable to translate the concept of "collective security" into clear, binding, and enforceable constraints, and then examines the implications of this institutional pattern for the strategic recalibration of the Islamic Republic of Iran's regional policy through the lens of Offensive Realism. The principal purpose of this study is therefore to explain how U.S. influence conditions UNSC performance and to derive the strategic implications for Iran's regional policy recalibration. To this end, the paper pursues three questions: (1) through what mechanisms does the United States condition the performance of the Security Council during the Gaza crisis; (2) what are the observable patterns of "institutional selectivity" in Council outputs and outcomes; and (3) given Iran's perception of U.S. support for Israel and the management of multilateral institutions as part of an order that constrains Iranian autonomy, what are the implications of this institutional pattern for recalibrating Iran's regional strategy?

Design/methodology/approach

The research strategy is based on structured process tracing along the decision-making milestones of the Security Council from October 2023 to late 2025, complemented by textual analysis of resolutions. The study draws on Stephen Krasner's theory of international regimes to conceptualize the Security Council as a regime-like institutional arrangement composed of principles, norms, rules, and decision-making procedures operating within (and conditioned by) the global distribution of power. The study distinguishes between output effectiveness (the Council's ability to produce authoritative decisions) and outcome effectiveness (operationalized through the gap between the Council's stated demands and the continuing conflict dynamics as reflected in UN humanitarian reporting). Primary sources include UN resolutions, draft resolutions, official meeting records, and explanations of vote. For outcome effectiveness, UN humanitarian reports (OCHA, UNRWA) documenting displacement and emergency indicators are used as proxy measures. Three alternative explanations are systematically assessed: (a)

operational complexity, (b) symmetric great power gridlock, and (c) constructive U.S. leadership.

Findings

The findings indicate a recurrent pattern of selectivity: the Council adopted resolutions focused on humanitarian access and certain phased or sequenced frameworks (resolutions 2712, 2720, 2728, 2735, 2803), yet repeatedly failed to secure an immediate, unconditional cessation of hostilities. This failure was closely associated with U.S. vetoes and bargaining processes that converged around Washington's preferences, thereby sustaining a persistent divergence between humanitarian norms and the operational rules capable of constraining conduct. Three principal channels of U.S. influence are identified: (1) the observable pattern of veto use against draft resolutions demanding immediate, unconditional cessation of hostilities; (2) ex ante shaping of draft resolutions under the shadow of a credible veto threat, which narrows the bargaining space and shifts texts toward what is "adoptable"; and (3) procedural control over agenda management and the drafting process (penholding), through which the sequencing of options and the framing of outcomes can be steered toward lower-cost commitments. The findings demonstrate that the Council's limited efficacy is primarily structural rather than merely managerial. From an Offensive Realist standpoint, structurally selective enforcement generates incentives for Iran to reduce reliance on institutional restraint and to pursue a calibrated maximization of deterrent and diplomatic leverage outside—and alongside—the UNSC framework. This recalibration is theorized as a form of "calibrated revisionism": not a wholesale attempt to overturn the international order, but a selective adjustment strategy aimed at mitigating asymmetric constraints and raising the costs of coercive alignment against Iran.

Research limitations/implications

As a qualitative process-tracing study based on documentary analysis of UN sources, the research relies on publicly available resolutions, draft resolutions, and humanitarian reports rather than primary interview data or classified diplomatic communications. The findings are bounded to the Gaza crisis period (October 2023–late 2025) and to the three identified mechanisms of U.S. influence, which may limit generalizability to other crises or regions. Additionally, the

operationalization of outcome effectiveness through humanitarian reporting proxies, while analytically tractable, captures only one dimension of Council performance. Accordingly, it is suggested that future research complement the present findings with comparative case studies examining other crises where U.S. preferences intersected with UNSC decision-making, extend the analysis to include interviews with diplomats and Council insiders, and quantitatively test the relationship between veto threats, penholding patterns, and the linguistic attenuation of binding language across a larger sample of draft resolutions.

Practical implications

Building on the comparative lessons, the study offers practical implications for Iranian policymakers and strategic planners. In policy terms, the study identifies a multi-track package that includes networked deterrence, denial capabilities, wedge-driving diplomacy (alignment engineering to complicate counter-coalition formation), and legitimacy contestation in venues not subject to veto control. For Iran, three policy pillars emerge: (1) gradual replacement of uncertain institutional restraint with reliable deterrence through extra-institutional leverage; (2) prioritizing wedge-driving diplomacy and network-based relationship management over overt bipolar confrontations that facilitate coalition-building against Iran; and (3) increased investment in legitimacy contestation and "institutional balancing" in veto-free venues to raise the political costs of selective enforcement and erode the legitimizing capacity of coercive action. Crucially, this recalibration must integrate an "escalation management" logic: designing modular tools, enabling gradation and reversibility of actions, and disciplined signaling to prevent leverage accumulation from spiraling into uncontrollable escalation or providing a clear pretext for counter-coalition unification.

Social implications

The study reframes UNSC performance not as random dysfunction or mere administrative inefficiency but as a patterned consequence of "hegemonic regime maintenance" within a Krasnerian international regimes framework. For international society, the findings highlight the persistence of a "norm-rule gap"—humanitarian norms are affirmed at the discursive level, but operational rules and credible costs necessary for binding constraints, particularly when they would immediately and costfully limit Israel's operational room for maneuver, are systematically

diluted, deferred, or blocked. This gap has profound implications for the legitimacy of multilateral institutions and for the credibility of "collective security" as an organizing principle. At the level of global governance, the central recommendation is to recognize that institutional selectivity is not an anomaly but a predictable feature of regimes embedded in power asymmetries. For regional actors like Iran, this understanding informs a strategic posture that neither abandons multilateral institutions nor naively relies on them as reliable enforcers of restraint.

Originality/value

The novelty of the paper lies in offering a two-level causal framework that links U.S. regime-maintenance dynamics to the persistence of a norm-rule gap at the global level and, at the regional level, to Iran's strategic adaptation in coalition management and leverage-building under conditions of institutional selectivity. In contrast to prior studies, which have either focused on describing vetoes and resolution language or examined Iran's regional strategy separately and independently of UNSC institutional dynamics, this research provides an integrated causal explanation showing how "institutional selectivity" reduces the expected value of self-restraint and, in turn, strengthens the logic of leverage accumulation. The article's overarching contribution is a testable framework specifying four empirical expectations regarding veto patterns, draft resolution transformation, the relationship between Council outputs and the compliance gap, and observable shifts in Iranian strategic behavior. Its value accrues to IR scholars interested in international regimes, UNSC decision-making, and the strategic adaptation of revisionist actors under conditions of institutional selectivity.

E-ISSN: 2588-6525 / Center for Strategic Research / The Scientific Journal of Strategy

Journal of "The Scientific Journal of Strategy" © 11 years by Center for Strategic research is licensed under CC BY 4.0

10.22034/rahbord.2026.568923.1893

نقش آمریکا در عملکرد شورای امنیت در بحران غزه در پرتو تحلیل نهادی کراسنر: بازتنظیم راهبرد منطقه‌ای ایران

علی کریمی‌مقام

دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل، پردیس بین‌المللی کیش، دانشگاه تهران، ایران (نویسنده مسئول)
Email: ali.karimimagham@ut.ac.ir

0000-0003-4722-4952

محمد صادق کوشکی

استادیار گروه مطالعات منطقه‌ای، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
Email: m.s.koushki@ut.ac.ir

0000-0002-8155-5600

چکیده

پژوهش حاضر توضیح می‌دهد چرا شورای امنیت سازمان ملل در بحران غزه (اکتبر ۲۰۲۳ تا اواخر ۲۰۲۵) نتوانست مفهوم «امنیت جمعی» را به محدودیت‌های روشن، الزام‌آور و قابل اجرا تبدیل کند و سپس پیامدهای این ناتوانی را برای بازتنظیم سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر واقع‌گرایی تهاجمی بررسی می‌کند. نخست، با بهره‌گیری از نظریه رژیم‌های بین‌المللی کراسنر، شورای امنیت به‌مثابه یک سازوکار نهادی متشکل از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری در بستر توزیع قدرت جهانی تحلیل می‌شود؛ از این‌رو، کم‌اثری شورا عمدتاً منشأ ساختاری دارد نه صرفاً مدیریتی. نفوذ آمریکا از سه مسیر اصلی اعمال می‌شود: الگوی وتو، شکل‌دهی پیشینی به پیش‌نویس قطعنامه‌ها تحت سایه تهدید وتو و کنترل رویه‌ای بر دستورکار و فرایند تدوین قطعنامه. عملکرد شورا در دو سطح سنجیده می‌شود: اثربخشی خروجی و اثربخشی پیامدی. برای سنجش بُعد پیامدی، فاصله میان مطالبات شورا و وضعیت میدانی منعکس در گزارش‌های سازمان ملل معیار قرار می‌گیرد. یافته‌ها نشان می‌دهد شورا در قبال غزه گزینشی عمل کرده است: قطعنامه‌های مرتبط با کم‌کسانی و برخی چهارچوب‌های مرحله‌بندی‌شده تصویب شده‌اند؛ اما درخواست‌های توقف فوری و بی‌قیدوشرط درگیری غالباً به سبب وتوی آمریکا یا چانه‌زنی حول ترجیحات واشینگتن ناکام مانده و شکاف میان هنجارهای بشردوستانه و قواعد اجرایی پایدار شده است. در بخش دوم، مقاله استدلال می‌کند از منظر واقع‌گرایی تهاجمی، این اجرای گزینشی انگیزه ایران را برای کاهش اتکا به مهار نهادی و حرکت به‌سوی بیشینه‌سازی سنجیده اهرم‌های بازدارنده و دیپلماتیک، ازجمله بازدارندگی شبکه‌ای، توانمندی‌های انکاری، دیپلماسی شکاف‌انداز و پیگیری منازعه مشروعیت در مجاری فاقد وتو، تقویت می‌کند.

کلیدواژه‌ها: ایالات متحده آمریکا، شورای امنیت سازمان ملل متحد، بحران غزه، رژیم‌های بین‌المللی (کراسنر)، امنیت جمعی، قلم‌داری، گزینش‌گری نهادی، بازتنظیم راهبردی ایران، تجدیدنظرطلبی سنجیده

مقدمه و بیان مسئله

بحران غزه که از اکتبر ۲۰۲۳ آغاز شد، به یکی از مهم‌ترین آزمون‌های عملی ادعای «امنیت جمعی» در نظم بین‌المللی تبدیل شد. مقصود از امنیت جمعی این است که یک نهاد مرکزی بتواند در شرایط پرمخاطره و در میانه منازعه‌ای شدید، خشونت را مهار کند، از غیرنظامیان حفاظت نماید و به پایان مخاصمه کمک کند. این بحران، چندلایه از سیاست بین‌الملل را در یک بستر واحد و فشرده گرد آورد: از عملیات ۷ اکتبر حماس و کارزار نسل‌کشی رژیم اسرائیل تا هم‌پوشانی مسائل حقوقی و بشردوستانه با رقابت و ترجیحات قدرت‌های بزرگ در شورای امنیت. از همان آغاز، درخواست‌های مربوط به آتش‌بس، دسترسی بشردوستانه و حمایت از غیرنظامیان بارها در معرض وزن‌کشی سیاسی اعضای دائم و ابزارهای رویه‌ای آنان قرار گرفت؛ به گونه‌ای که شورای امنیت، به جای ایفای نقش یک مرجع بی‌طرف قیدوبندگذار، بیش از پیش به عرصه چانه‌زنی مبتنی بر قدرت نزدیک شد.

در همین زمان، گزارش‌های بشردوستانه سازمان ملل از آوارگی گسترده، تخریب زیرساخت‌های حیاتی و تداوم موانع عملیاتی برای امدادرسانی خبر می‌داد. جمع‌بندی‌های اوچا و آنروا در ماه‌های پایانی دوره نیز بر فراگیری آوارگی و کمبودهای شدید در حوزه سرپناه، آب، بهداشت، دفع فاضلاب و ظرفیت درمانی تأکید داشتند (OCHA, 2025; UNRWA, 2025). تداوم این وضعیت اضطراری، مشروعیت شورای امنیت را با فشار بیشتری مواجه کرد؛ زیرا شورا از اختیار اتخاذ تصمیمات الزام‌آور ذیل فصل هفتم برخوردار است و به‌نام امنیت جمعی سخن می‌گوید. با این حال، توانایی شورا برای تبدیل ضرورت‌های بشردوستانه به قواعد محدودکننده معتبر و قابل‌اجرا در غزه، همچنان به‌طور جدی محل مناقشه باقی ماند.

عملکرد شورا در این بحران واجد الگویی نسبتاً منظم بود. شورا کاملاً منفعل نبود و قطعنامه‌هایی درباره مکث‌های بشردوستانه، تسهیل کمک‌رسانی و سپس چهارچوب‌های مرحله‌بندی‌شده تصویب کرد؛ اما در تصویب قطعنامه‌هایی که توقف فوری، بی‌قیدوشرط و پایدار خصومت‌ها را مطالبه می‌کردند، بارها ناکام ماند و غالباً از اقدام‌های نهادی پرهزینه علیه طرف ناسازگار اجتناب کرد. از این رو، مسئله اصلی مقاله صرفاً دآوری هنجاری درباره «شکست» یا «انفعال» شورا نیست، بلکه تبیین این است که چرا شورا به خروجی‌هایی گزینشی می‌رسد و چرا این خروجی‌ها از حیث پیامدی، اثرگذاری محدود دارند.

پژوهش حاضر دو پرسش به هم پیوسته را پی می‌گیرد: (۱) ایالات متحده از چه سازوکارهایی عملکرد شورای امنیت را در خلال بحران غزه مشروط ساخت؟ (۲) با توجه به برداشت ایران از حمایت آمریکا از رژیم اسرائیل و نیز مدیریت نهادهای چندجانبه به عنوان بخشی از نظامی که خودمختاری ایران را محدود می‌کند، این الگوی نهادی چه پیامدهایی برای بازتنظیم سیاست منطقه‌ای ایران دارد؟

این پژوهش بر دو پیش‌فرض روش‌شناختی استوار است. نخست، تمرکز آن بر شناسایی و تبیین سازوکارهای علی شکل‌گیری پیامدهای نهادی است، نه صرفاً روایت رخدادها. دوم، «عملکرد» شورا به دو بُعد تفکیک می‌شود: اثربخشی خروجی (توان شورا در تصویب تصمیمات، به‌ویژه در قطعنامه‌های پُراهمیت) و اثربخشی پیامدی (میزان ایجاد قیدوبند معتبر و برانگیختن تبعیت). بُعد دوم از طریق سنجش شکاف میان مطالبات شورا و استمرار رفتارهای منازعه‌آمیز و وضعیت اضطراری انسانی به عنوان شاخص‌های جانشین برآورد می‌شود.

ادعای نظری محوری این است که شورای امنیت را می‌توان در معنای کراسنر، نهادی «رژیم‌گونه» دانست؛ یعنی پیکربندی‌ای از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری که انتظارات بازیگران را همگرا می‌سازد (Krasner, 1982). باین حال، رژیم‌ها در بستر توزیع قدرت شکل می‌گیرند و عمل می‌کنند. در شورای امنیت، این تعبیه‌شدگی قدرت در درجه نخست در حق وتو متراکم می‌شود؛ اما از طریق رویه‌های غیررسمی مانند کنترل «دستورکار»^۱ و «قلم‌داری»^۲ نیز بازتولید می‌گردد (Allen & Yuen, 2022; Loiselle, 2020). از همین رو، کم‌اثری شورا در بسیاری موارد نه صرفاً حاصل ناتوانی، بلکه نوعی تعادل نهادی است که با کنش هژمونیک حفظ می‌شود: شورا می‌تواند در برخی حوزه‌ها فعال باشد؛ اما در موضوعاتی که با ترجیحات هژمون ناسازگار است، به سمت خروجی‌های حداقلی یا گزینشی میل می‌کند.

برای استخراج دلالت‌های سیاستی ایران، مقاله از واقع‌گرایی ته‌جامی بهره می‌گیرد؛ رویکردی که بیشینه‌سازی قدرت نسبی را در شرایط آنارشی و عدم قطعیت، نوعی بیمه کارآمد در برابر اجبار می‌داند (Mearsheimer, 2001). اگر قیدوبندگذاری شورا گزینشی باشد، اجرای آن قابل اتکا نباشد و ایالات متحده به‌طور مکرر یک متحد نزدیک را از الزامات محدودکننده مصون سازد، ایران به‌صورت عقلانی اتکا به خویشتن‌داری مبتنی بر سازوکارهای سازمان ملل را کاهش می‌دهد و به‌سوی بیشینه‌سازی سنجیده اهرم

1. Agenda Item

2. Penholding

در بیرون از چهارچوب شورای امنیت گرایش پیدا می‌کند. مشارکت مقاله، ارائه یک چهارچوب علمی دوسطحی است که در سطح جهانی، شدت رژیم‌سازی آمریکا را به واگرایی میان هنجار و قاعده پیوند می‌زند و در سطح منطقه‌ای، پیامدهای آن را برای تجدیدنظرطلبی سنجیده و مدیریت ائتلافی ایران صورت‌بندی می‌کند.

تجدیدنظرطلبی سنجیده ناظر به وضعیتی است که در آن هدف نهایی، برهم‌زدن کلیت نظم بین‌المللی یا نفی جامع قواعد آن نیست، بلکه تعدیل‌گزینشی همان قیود و ترتیباتی است که به‌طور ساختاری و نامتقارن علیه یک کنشگر عمل می‌کنند. رویکرد صرفاً تدافعی، در معنای دقیق‌تر آن، اساساً نظم موجود را به‌منزله ظرف قابل اتکا برای تأمین امنیت می‌پذیرد و می‌کوشد با کمینه‌سازی تعارض، انطباق حداکثری با قواعد و پرهیز از اقدام‌های برون‌نهادی، هزینه‌های تهدید را کنترل کند؛ به بیان دیگر، دفاع‌گرایی صرف، امنیت را عمدتاً از مسیر «پرهیز از تحریک» و «مدیریت مخاطره در چهارچوب قواعد» دنبال می‌کند؛ اما تجدیدنظرطلبی سنجیده از نقطه‌ای آغاز می‌شود که رژیم نهادینه‌شده به‌ویژه در شورای امنیت، به‌صورت تجربی «گزینشی» ادراک می‌شود و اجرای قواعد، به‌واسطه سپر هژمونیک و وتو، قابل اتکا نیست؛ در چنین شرایطی، حفظ امنیت نه از مسیر تبعیت منفعل، بلکه از طریق بازتولید اهرم و تغییر محاسبات طرف مقابل صورت‌بندی می‌گردد.

از این منظر، مرز دقیق تجدیدنظرطلبی سنجیده با دفاع‌گرایی صرف در «سطح هدف» و «نوع ابزار» آشکار می‌شود. هدف تجدیدنظرطلبی سنجیده، تغییر نظم به معنای فروپاشی یا جایگزینی کلان‌ساختار آن نیست؛ بلکه تغییر محدود، اما معنادار در قواعد عملی بازی و در توزیع واقعی قیود قابل اجراست؛ یعنی کاستن از عدم‌تقارن الزام‌آوری و هزینه‌مندسازی گزینش‌گری هژمونیک از طریق کنش‌های حساب‌شده‌ای که می‌تواند بیرون از نهاد یا در حاشیه آن سامان یابد؛ اما هم‌زمان از زبان حقوقی و مشروعیت منشور نیز فاصله نمی‌گیرد. به همین دلیل، این رویکرد «سنجیده» است: نه به دنبال ماجراجویی هنجارشکنانه و تصاعد بی‌مهار و نه به انفعال قاعده‌پذیرانه‌ای فروکاسته می‌شود که در عمل، به بازتولید همان گزینش‌گری نهادی می‌انجامد. درنتیجه، محور آن حفظ امنیت است؛ اما حفظ امنیت از مسیر «تعدیل‌گزینشی نظم نامتقارن»؛ نظامی که در آن، ادبیات جهان‌شمول امنیت جمعی می‌تواند باقی بماند ولی تنها از رهگذر افزایش خودیاری کنترل‌شده و بازدارندگی هدفمند است که امکان نزدیک‌کردن قیدوبندهای واقعی به ادعاهای هنجاری فراهم می‌شود.

۱. ادبیات پژوهش

این پژوهش بر سه بدنه اصلی ادبیات تکیه دارد: (الف) شورای امنیت به عنوان نهادی برای مدیریت سیاست قدرت‌های بزرگ و نقش وتو در آن؛ (ب) رویه‌های غیررسمی شورا و اثر آن‌ها بر دستورکار و فرایند تدوین متن و (ج) راهبرد منطقه‌ای ایران در شرایط فشار بیرونی و عدم تقارن قدرت.

۱-۱. شورای امنیت، سیاست قدرت‌های بزرگ و وتو

بخش مهمی از ادبیات، شورای امنیت را عرصه‌ای می‌داند که در آن رقابت و مصالحه قدرت‌های بزرگ مدیریت می‌شود و حق وتو مهم‌ترین سازوکار برای تعیین سقف و کف اقدام نهادی است (Bosco, 2009; Malone, 2004; Hurd, 2007). بوسکو نشان می‌دهد میزان کارآمدی شورا، به هم‌سویی یا سازش میان منافع اعضای دائم وابسته است. (Bosco, 2009) هرد نیز استدلال می‌کند که تصمیمات شورا فقط یک اثر حقوقی ندارند، بلکه به صورت هم‌زمان داوری‌های سیاسی تولید می‌کنند که بر فضای هماهنگی بین‌المللی و بر ادراک از «مجاز بودن» یا «قابل توجیه بودن» اجبار اثر می‌گذارد. (Hurd, 2007) در همین چهارچوب، فوینن منشأ ظرفیت شورا برای مشروعیت‌بخشی به کاربرد زور را سیاسی می‌داند و آن را ریشه‌دار در ترکیب قدرت و رویه‌های عملی شورا تحلیل می‌کند (Voeten, 2005). جمع‌بندی این ادبیات آن است که وتو صرفاً یک قاعده رأی‌گیری نیست؛ بلکه ابزار ساختاری تعیین حدود عمل شورا و منشأ تنش میان اقتدار هنجاری شورا و وابستگی عملی آن به مصالح قدرت‌های بزرگ است.

۱-۲. رویه‌های غیررسمی، قلم‌داری و دستورکار

بدنه دوم ادبیات نشان می‌دهد قواعد رسمی، به تنهایی برای توضیح توزیع واقعی نفوذ در شورا کافی نیستند و بخش مهمی از اثرگذاری در سطح رویه‌های غیررسمی شکل می‌گیرد. یکی از مفاهیم کلیدی در این ادبیات «قلم‌داری» است؛ سازوکاری که تعیین می‌کند چه کسی پیش‌نویس قطعنامه‌ها را می‌نویسد، چه ترتیبی برای مشورت‌ها و مذاکرات در نظر گرفته می‌شود و مسیر حرکت متن چگونه مدیریت می‌گردد، در کنار آن، مدل‌های چانه‌زنی نشان می‌دهند که کنترل فرایند مانند دستورکارگذاری، زمان‌بندی و صورت‌بندی فضای مذاکره می‌تواند به اندازه کنترل نتیجه تعیین‌کننده باشد (Allen & Yuen, 2022).

جانستون نیز با تأکید بر «اجتماعات تفسیری» و گفتمان‌های توجیهی توضیح می‌دهد چگونه معیارهای پذیرش‌پذیری حقوقی و سیاسی، دامنه گزینه‌های ممکن را محدود می‌کند و برخی راه‌حل‌ها را از پیش «غیرقابل طرح» یا «هزینه‌زا» می‌سازد (Johnstone, 2003) برآیند این ادبیات آن است که رویه‌های شورا نه یک لایه خنثی و اداری، بلکه بخشی از سازوکار اعمال قدرت و تولید خروجی‌های گزینشی‌اند.

۳-۱. راهبرد منطقه‌ای ایران و منطق اهرم‌سازی

بدنه سوم بر این نکته تأکید دارد که ایران در شرایط فشار بیرونی و عدم تقارن قدرت، برای افزایش بازدارندگی و کاهش احتمال رویارویی مستقیم، بر «عمق راهبرد» و شبکه‌سازی با شرکای میدانی تکیه می‌کند (Ehteshami & Zweiri, 2012; Ostovar, 2016). اوستوار نشان می‌دهد ایران با توسعه ظرفیت‌های برون‌مرزی و استفاده از ابزارهای غیرمستقیم می‌کوشد بدون هم‌ترازی متعارف با ایالات‌متحده، هزینه‌های اقدام علیه خود را افزایش دهد و بر پیامدهای منطقه‌ای اثر بگذارد (Ostovar, 2016) در سطح نظری، ادبیات واقع‌گرای تجدیدنظرطلبی نیز توضیح می‌دهد که دولت‌ها ممکن است برای پیشبرد اهدافشان، به‌جای مسیرهای مستقیم، از راهبردهای غیرمستقیم و مدیریت الگوهای هم‌سویی و ائتلاف استفاده کنند (Schweller, 1994).

۴-۱. شکاف پژوهش و نوآوری

شکاف اصلی اینجاست که هنوز یک توضیح علی‌منسجم و قابل آزمون وجود ندارد که نشان دهد نفوذ هژمونیک در شورای امنیت چگونه می‌تواند به بازتنظیم راهبرد منطقه‌ای مبتنی بر پیشینه‌سازی قدرت از سوی یک کنشگر غیرهژمون منجر شود. بسیاری از مطالعات یا بر توصیف وتوها و زبان قطعنامه‌ها تمرکز می‌کنند، یا راهبرد منطقه‌ای ایران را جداگانه و مستقل از پوشش‌های نهادی شورای امنیت بررسی می‌نمایند. درنتیجه، کم‌تر پژوهشی به‌طور دقیق نشان می‌دهد «گزینش‌گری نهادی» چگونه ارزش مورد انتظار خویشتن‌داری را کاهش می‌دهد و در مقابل، منطق انباشت اهرم را تقویت می‌کند.

این مقاله با تلفیق رویکرد کراسنر درباره رژیم‌های نهادی و واقع‌گرایی تهاجمی و با اتکا به فرایندکاوی ساختارمند، تلاش می‌کند این پیوند علی را صورت‌بندی کند و آن را در قالب گزاره‌هایی روشن و آزمون‌پذیر ارائه دهد.

۲. چهارچوب نظری

۲-۱. نظریه رژیم‌های بین‌المللی کراسنر و شورای امنیت به مثابه رژیمی

تعبیه شده در قدرت

کراسنر رژیم‌های بین‌المللی را مجموعه‌ای از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری می‌داند که در یک حوزه موضوعی مشخص، انتظارات کنشگران را درباره رفتار یکدیگر همگرا می‌کند (Krasner, 1982). این رویکرد نهادها را ذاتاً بی‌طرف فرض نمی‌گیرد؛ بلکه آن‌ها را ترتیباتی می‌بیند که در بستر نابرابری قدرت شکل می‌گیرند، استمرار می‌یابند و همواره محل منازعه‌اند. از همین رو، دولت‌های قدرتمند معمولاً توان بیشتری دارند تا ترجیحات خود را در قالب قواعد و رویه‌ها نهادینه کنند، تفاسیر مطلوبشان را غالب سازند، اجرای گزینشی را امکان‌پذیر کنند و در برابر تغییرات پرهزینه مقاومت ورزند.

با این نگاه، «امنیت جمعی» در شورای امنیت صرفاً یک شعار یا آرمان اخلاقی نیست؛ بلکه می‌توان آن را به عنوان یک پیکربندی رژیم‌گونه در چهار سطح فهم کرد: اصول (واکنش جمعی به تهدیدات و حمایت از غیرنظامیان)، هنجارها (دسترسی بشردوستانه و خویش‌داری)، قواعد (تصمیمات الزام‌آور، تحریم‌ها، مأموریت‌ها و حق وتو) و رویه‌ها (عرف‌های دستورکارگذاری، تدوین متن و مذاکره). نتیجه مهم این است که ادعای جهان‌شمولی هنجاری می‌تواند هم‌زمان با اجرای گزینشی هم‌زیست باشد: رژیم می‌تواند «زبان» و «هنجار» تولید کند، اما به دلیل نامتقارنی قدرت، قیدوبندهای عملیاتی قابل اجرا به صورت نامتوازن و محدود شکل می‌گیرند.

در پرونده غزه، مقاله مفهوم «نگهداشت رژیم» توسط ایالات متحده را به این معنا به کار می‌گیرد که آمریکا از اهرم‌های نهادی برای حفظ تعادل مطلوب خود استفاده می‌کند؛ تعادلی که مانع حرکت شورا به سمت قیدوبندهای فوری، بی‌قیدوشرط و پرهزینه برای رابطه راهبردی آمریکا با رژیم اسرائیل می‌شود. فرض محوری مقاله این نیست که شورا کاملاً فلج می‌شود، بلکه این است که خروجی‌ها به سمت توالی‌گذاری، مرحله‌بندی و سطحی از تعهدات هدایت می‌شود که با ترجیحات هژمون ناسازگار نباشد. بنابراین، در روایت کراسنری، گزینش‌گری شورا پیامدی قابل انتظار از تعبیه شدن رژیم در توزیع قدرت است.

۲-۲. رویه‌های تصمیم‌گیری به‌مثابه اهرم‌های رژیم: تهدید و تو، قلم‌داری و کنترل دستورکار

در نظریه رژیم‌ها، رویه‌های تصمیم‌گیری صرفاً ابزارهای اداری نیستند، بلکه بخشی از سازوکار اعمال قدرت و تعیین مرزهای «گزینه‌های ممکن» به شمار می‌آیند. در شورای امنیت و تو اهرم رسمی و مرکزی است؛ اما اثر اصلی آن اغلب به «استفاده بالفعل» محدود نمی‌شود.

تهدید و تو پیشاپیش فضای چانه‌زنی را تنگ می‌کند: تدوین‌کنندگان متن با پیش‌بینی و تو، زبان پیش‌نویس قطعنامه‌ها را تعدیل می‌کنند، ترتیب مطالبات را تغییر می‌دهند یا برخی پیشنهادها را اساساً کنار می‌گذارند. نتیجه این فرایند، هم‌گرایی تدریجی «امر قابل تصویب» حول ترجیحات هژمون است. این اثر را می‌توان در سطح خردِ واژگان الزام‌آوری نیز مشاهده کرد؛ یعنی جایی که «مدالیت»های الزام (demands/decides) و نیز خودِ اصطلاحات مربوط به توقف مخاصمه، در نسخه‌های قابل تصویب، تضعیف یا حذف می‌شوند. برای نمونه، در یکی از پیش‌نویس‌های شکست‌خورده که خواستار «آتش‌بس بشردوستانه فوری» بود، زبان مطالبه‌گر توقف مخاصمه به‌عنوان خط قرمز و تویی ایالات متحده عمل کرد؛ در مقابل، متن قطعنامه ۲۷۱۲ به جای «آتش‌بس»، به فرمول‌بندی کم‌هزینه‌تر «مکث‌های بشردوستانه فوری و ممتد» بسنده کرد؛ فرمولی که بنا به تحلیل‌های تفصیلی، در آن مقطع نزدیک‌ترین سطح زبانی قابل پذیرش برای واشینگتن بود. همچنین در مورد قطعنامه ۲۷۲۰، سوابق مذاکراتی نشان می‌دهد که نسخه‌های اولیه‌تر متن، از «توقف-تعلیق» مستقیم مخاصمه از قبیل فرمول «cessation/suspension of hostilities» سخن می‌گفتند؛ اما در متن نهایی آن هم پس از کش‌وقوس‌های صریح برای اجتناب از وتوی آمریکا، این صورت‌بندی به عبارت کم‌الزام‌تری فروکاسته شد که صرفاً «گام‌های فوری برای... ایجاد شرایط توقف پایدار مخاصمه» را مطالبه می‌کند؛ به بیان دیگر، «تعلیق-توقف» از مقام «موضوع تصمیم» به مقام «شرط تولیدشده» تنزل می‌یابد. این جابه‌جایی‌های واژگانی، دقیقاً همان سازوکاری را نشان می‌دهد که ادبیات تهدید و تو بر آن تأکید دارد: و تو، حتی پیش از اعمال، سقف مطالبات و «دستور زبان الزام‌آوری» را تنظیم می‌کند و محدوده امر قابل تصویب را حول ترجیحات هژمون همگرا می‌سازد.

قلم‌داری این اثر را تقویت می‌کند؛ زیرا قلم‌دار معمولاً نگارش اولیه متن، مدیریت مشورت‌ها و مسیر بازنویسی را در اختیار دارد و از همان ابتدا می‌تواند بحران را در یک

چهارچوب مفهومی مشخص صورت‌بندی کند و مشروطیت‌ها را وارد متن سازد. در عمل، قلم‌داری می‌تواند هم‌زمان دو کارکرد داشته باشد: از یک‌سو تأیید خطابی هنجارهای بشردوستانه را حفظ کند و از سوی دیگر، قواعد عملیاتی الزام‌آور را به‌گونه‌ای محدود سازد که هزینه‌های سیاسی برای برخی بازیگران افزایش نیابد. کنترل دستورکار نیز مکمل قدرت تدوین متن است. مطابق ادبیات چانه‌زنی، بازیگری که گزینه‌ها را تعریف می‌کند و زمان‌بندی تصمیم‌گیری را در دست دارد، می‌تواند بر نتیجه اثر تعیین‌کننده بگذارد (Allen & Yuen, 2022). در شورا، اولویت‌بندی موضوعات، سازمان‌دهی رایزنی‌ها و نحوه چهارچوب‌بندی مسئله می‌تواند خروجی‌ها را به سمت گزینه‌های کم‌هزینه‌تر سوق دهد و حتی در شرایط فشار هنجاری برای اقدام قاطع‌تر، تعادل نهادی مطلوب را حفظ کند.

۲-۳. واقع‌گرایی تهاجمی و ایران: بازتنظیم در شرایط اجرای گزینشی نهادی

تعریف کراسنر از رژیم‌های بین‌المللی به‌مثابه «مجموعه‌هایی از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری که پیرامون آن‌ها انتظارات کنشگران در یک حوزه موضوعی مشخص همگرا می‌شود» مبنایی سخت‌گیرانه و روشمند برای تحلیل شورای امنیت سازمان ملل متحد به‌عنوان رژیمی درهم‌تنیده با قدرت فراهم می‌آورد. از همین‌رو، نهادها ذاتاً داوران بی‌طرف نیستند؛ بلکه ترتیبی‌اند که تحت شرایط نابرابری قابلیت‌ها شکل می‌گیرند، تداوم می‌یابند و مورد منازعه قرار می‌گیرند. از این‌رو، دولت‌های مسلط در موقعیت مناسب‌تری قرار دارند تا ترجیحات خود را در قواعد رسمی و رویه‌های غیررسمی نهادینه سازند، قرائت‌های خاصی از هنجارهای حاکم را در اولویت قرار دهند، امکان اجرای گزینشی را فراهم کنند و در برابر اصلاحاتی که هزینه‌های راهبردی بر آنان تحمیل می‌کند مقاومت ورزند (Krasner, 1982, 1983, 1999).

از منظر چنین دیدگاهی، «امنیت جمعی» در شورای امنیت صرفاً یک آرمان اخلاقی نیست، بلکه معماری‌ای شبه‌رژیمی است که در چهار لایه درهم‌قفل‌شونده عمل می‌کند: اصول (پاسخ جمعی به تهدیدها و حمایت از غیرنظامیان)، هنجارها (دسترسى بشردوستانه و خویش‌داری)، قواعد (تصمیمات الزام‌آور، تحریم‌ها، مأموریت‌ها و حق وتو) و رویه‌ها (کنترل دستورکار، عرف‌های تدوین متن و توالی مذاکرات). از این رهگذر، پیامد محوری آن است که تولید زبان هنجاری جهان‌شمول می‌تواند هم‌زمان با

عملیاتی‌سازی نامتوازن یا گزینشی هم‌زیستی داشته باشد. رژیم‌ها قادرند چهارچوبی گفتمانی و مشترک از تعهد ایجاد کنند؛ اما به سبب سلسله‌مراتب قدرت، قیود الزام‌آوری که واقعاً رفتار را شکل می‌دهد جزئی، مشروط و غالباً به صورت نامتقارن اعمال می‌شود. بحران غزه این پویای ساختاری را با وضوحی ویژه نشان می‌دهد و توهای مکرر ایالات متحده (و حتی چشم‌انداز معتبرِ توسل به وتو) به منزله ابزاری برای آنچه می‌توان «صیانت از رژیم» نامید عمل کرده است: بهره‌گیری از اهرم‌های نهادی برای حفظ تعادلی که مانع از آن می‌شود شورای امنیت قیود فوری، بی‌قید و شرط و پرهزینه‌ای را بر رابطه راهبردی واشینگتن با رژیم اسرائیل تحمیل کند. پیامد این وضعیت، هدایت مکرر خروجی‌های شورا به سوی زمان‌بندی‌گذاری، مقیدسازی یا رقیق‌سازی است، نه به سوی تعهدات قوی، الزام‌آور و دارای ضرب‌الاجل. طبق نگاه کراسنر، این امر نه «شکست» نهادی به صورت انتزاعی، بلکه الگوی قابل پیش‌بینی رژیمی است که خروجی‌های اقتدارمند آن از خلال توزیع قدرتی فیلتر می‌شود که به طور ساختاری هژمون را در موقعیت ممتاز قرار می‌دهد.

مکاتبات رسمی جمهوری اسلامی ایران به صراحت تغییر جهت به سوی برجسته‌تر شدن سیگنال‌دهی بازدارندگی و اتکای پررنگ‌تر بر ماده ۵۱ را پاسخی به ناکارآمدی و انسداد در شورای امنیت صورت‌بندی کرده‌اند. به طور خاص، در نامه رسمی مورخ ۱۳ آوریل ۲۰۲۴ به دبیرکل و رئیس شورای امنیت، امیر سعید ایروانی، سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد، به شورا اطلاع داد که حملات نظامی ایران «در اعمال حق ذاتی دفاع مشروع» وفق ماده ۵۱ انجام شده است. مکاتبه مزبور نکته تعیین‌کننده این اقدام را در چهارچوب نقد مستقیم نهادی صورت‌بندی کرد: در این نامه تصریح شده است که شورای امنیت «در انجام وظیفه خود برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ناکام مانده» و بدین سان «به رژیم اسرائیل اجازه داده است از خطوط قرمز عبور کند» و اصول بنیادین حقوق بین‌الملل را نقض نماید. نامه سپس فراتر از نقد، حامل سیگنال‌دهی دکترینال است و تأکید می‌کند ایران «در اعمال دفاع مشروع هرگاه لازم باشد درنگ نخواهد کرد» و هشدار می‌دهد هرگونه تجاوز مجدد با پاسخی «قوی‌تر و قاطع‌تر» مواجه خواهد شد (Iravani, 2024). این سند صرفاً از انفعال شورا به عنوان گلایه‌ای سیاسی انتقاد نمی‌کند؛ بلکه روایتی علی می‌سازد که در آن ناکامی نهادی به منزله شرط تسهیل‌گرِ ضرورتِ خودیاری و تقویت وضعیتی بازدارندگی محور معرفی می‌شود.

این نقد نهادی در گفتمان رسمی موازی، با تصویرسازی‌های گسترده‌تر از اختلال کارکردی شورای امنیت به عنوان محرک بی‌ثباتی منطقه‌ای تقویت می‌گردد. در مارس ۲۰۲۴، نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد طی بیانیه‌ای رسمی وتوی ایالات متحده علیه پیش‌نویس آتش‌بس را «استفاده ناعادلانه» از حق وتو خواند و استدلال کرد سکوت و انسداد در شورا، تکالیف منشوری شورا را تضعیف کرده و به تشدید بحران میدان داده است. همچنین، مقام‌های عالی‌رتبه ایرانی در مواضع علنی، شورای امنیت را فاقد «کارآمدی لازم» برای «خاموش کردن» بحران منطقه‌ای توصیف و انفعال ناشی از وتو را «فاجعه» قلمداد کرده‌اند.

از منظر کراسنر، این تحولات از حیث نظری کاملاً سازگار است. زمانی که کارکرد اجرایی رژیم به صورت ساختاری گزینشی تجربه می‌شود، کنشگران غیرهژمون انگیزه می‌یابند راهبردهای خود را بیرون از نهاد، در کنار آن، یا در پیش‌بینی نتایج نهادی تعدیل کنند وضعیت ایران چنان‌که در مکاتبه ۱۳ آوریل ۲۰۲۴ و دیگر مکاتبات نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد بازتاب یافته نمونه‌ای از این منطق است: از یک سو زبان مشروعیت منشور و الزام اطلاع‌رسانی را حفظ می‌کند و از سوی دیگر، ناکارآمدی شورا را دلیل عملی برای عملیاتی‌سازی مستقیم‌تر دفاع مشروع و برجسته‌سازی سیگنال‌دهی بازدارندگی تلقی می‌نماید. دلالت کلی آن نیست که چندجانبه‌گرایی بی‌اهمیت می‌شود؛ بلکه آن است که گزینش‌گری درهم‌تنیده با قدرت می‌تواند به سازگاری‌های راهبردی بینجامد که برجستگی اقدامات یک‌جانبه را افزایش می‌دهد، خطرات تصاعد را بالا می‌برد و فضای تحقق امنیت واقعاً جمعی را محدود می‌سازد.

۴-۲. الگوی تلفیقی: از نگهداشت رژیم هژمونیک تا تجدیدنظرطلبی سنجیده ایران

این مقاله دو چهارچوب نظری را در قالب یک زنجیره چهارمرحله‌ای به هم پیوند می‌دهد:

۱. شدت رژیم‌سازی-نگهداشت ایالات متحده (وتو، تهدید وتو، قلم‌داری و کنترل دستورکار) دامنه نتایج ممکن شورا را محدود می‌کند؛
۲. این محدودسازی به نامتقارنی نهادی می‌انجامد و در قالب «واگرایی هنجار و قاعده» آشکار می‌شود: هنجارهای بشردوستانه در سطح گفتار تأیید می‌شوند،

اما قیدوبندهای عملیاتی به صورت گزینشی و محدود طراحی می‌گردند؛ به گونه‌ای که حاشیه عمل رژیم اسرائیل و ترجیحات هژمون محفوظ بماند؛ ۳. این واگرایی و تداوم شکاف تبعیت، اعتبار قیدوبند چندجانبه را کاهش می‌دهد و هم‌زمان ارزش ابزارهای برون‌نهادی را برای کنشگران منطقه‌ای افزایش می‌بخشد؛

۴. در نتیجه، ایران به سمت «تجدیدنظرطلبی سنجیده» بازتنظیم می‌شود: تقویت بازدارندگی شبکه‌ای و توانمندی‌های انکاری در کنار مدیریت خطر ضدتوازن‌سازی از طریق دیپلماسی شکاف‌انداز و نیز منازعه‌پردازی مشروعیت در مجاری کم‌انسدادتر.

این الگو مجموعه‌ای از انتظارات قابل آزمون درباره الگوهای رأی‌دهی، فرایند تدوین متن و محتوای قطعنامه‌ها و همچنین نسبت میان خروجی‌های شورا و شکاف تبعیت فراهم می‌کند. علاوه بر این، برای استنتاج دلالت‌های راهبردی ایران، به جای اتکا به داده‌های درونی، بر انگیزه‌های ساختاری و رفتار نهادی قابل مشاهده تکیه دارد.

۳. روش‌شناسی پژوهش

۳-۱. طرح پژوهش: فرایندکاوی ساختارمند و تحلیل متن قطعنامه‌ها

راهبرد تجربی این پژوهش بر فرایندکاوی ساختارمند در امتداد نقاط عطف تصمیم‌گیری شورای امنیت، از اکتبر ۲۰۲۳ تا اواخر ۲۰۲۵، استوار است و با تحلیل متن تکمیل می‌شود. مقصود از این ترکیب روش‌شناختی آن است که قطعنامه‌های تصویب‌شده، به صورت نظام‌مند با پیش‌نویس قطعنامه‌های تصویب‌نشده مقایسه شوند تا روشن گردد چه نوع زبان، تعهد و سازوکار اجرایی امکان عبور از فرایند تصمیم‌گیری را یافته و چه نوع مطالباتی به طور تکرارشونده حذف، تعدیل یا به تعویق افتاده است. انتخاب فرایندکاوی با ماهیت سازوکارمحور استدلال مقاله پیوند مستقیم دارد. مدعای اصلی آن است که ایالات متحده از طریق اهرم‌های نهادی قابل شناسایی، مسیر تولید خروجی‌ها و حدود قیدوبندگذاری شورا را شکل داده است. فرایندکاوی این امکان را فراهم می‌کند که حضور، توالی و کارکرد این اهرم‌ها در بزنگاه‌های تصمیم‌گیری به‌ویژه زمانی که خروجی‌ها با ترجیحات هژمون هم‌راستا یا با آن در تعارض‌اند، بررسی شود. علاوه بر این، پژوهش می‌تواند هم‌زمان تبیین‌های بدیل را صورت‌بندی کند، شواهد مربوط به آن‌ها را بیازماید و در صورت امکان کنار بگذارد.

تحلیل از استانداردهای پذیرفته شده فرایندکاوی پیروی می کند: فرضیه های بدیل به صراحت بیان می شوند؛ برای هر فرضیه، دلالت های مشاهده پذیر استخراج می گردد و شواهد با آزمون های کیفی سنجیده می شود، از جمله آزمون «حلقه ای» برای احراز شروط حداقلی و آزمون «تفنگ دودکننده» برای تقویت استنباط علی (Bennett & George & Bennett, 2005; Collier, 2011; Checkel, 2014) منبع اصلی شواهد، مستندات اولیه سازمان ملل است: قطعنامه ها، پیش نویس ها، سوابق رسمی جلسات و توضیحات رأی که منطق موافقت-مخالفت و الگوهای وتو را بازتاب می دهد. برای سنجش بُعد پیامدی عملکرد شورا نیز از گزارش های بشردوستانه سازمان ملل از جمله داده های آوارگی و شاخص های وضعیت اضطراری انسانی استفاده می شود. این داده ها صرفاً به عنوان سنجه های جانشین برای برآورد «کشش تبعیت» به کار می روند و نقش متغیر علی مستقل ندارند.

۲-۳. عملیاتی سازی متغیرها

❖ متغیر مستقل: شدت رژیم سازی-نگهداشت ایالات متحده

این متغیر به صورت میزان بهره گیری ایالات متحده از اهرم های نهادی برای محدودسازی گزینه های قابل تصویب و صورت بندی محتوای قیدوبندها عملیاتی می شود. شاخص های اصلی عبارت اند از:

۱. وتو و الگوگذاری وتو: بسامد و جهت گیری وتو علیه پیش نویس قطعنامه هایی که خواستار خویشتن داری فوری و بی قید و شرط اند یا پیامدهای سیاسی پرهزینه برای رابطه راهبردی آمریکا و رژیم اسرائیل ایجاد می کنند؛
۲. تهدید وتو و اثرگذاری پیشینی بر متن: استنباط شده از تغییرات زبانی و ساختاری در پیش نویس قطعنامه های متوالی (برای مثال نرم سازی افعال الزام آور، افزودن مشروطیت ها، یا توالی گذاری مطالبات) و نیز شواهد منعکس شده در سوابق جلسات و توضیحات رأی؛
۳. قلم داری و کنترل دستورکار: بازسازی شده از طریق نقش یا حمایت آمریکا در طراحی چهارچوب های مرحله بندی شده، هدایت مسیر بازنویسی و الگوی مشروطیت در قطعنامه های تصویب شده که دامنه و زمان بندی قیدوبندها را تنظیم می کند؛

۴. مدیریت ائتلاف و چارچوب‌بندی: استخراج‌شده از ثبات نسبی استدلال‌های آمریکا در توضیحات رأی، به‌ویژه آنجا که ردِ زبان بی‌قیدوشرط با تأکید بر توالی‌گذاری امنیت‌محور و حفظ انعطاف چانه‌زنی پیوند می‌خورد.

❖ متغیر وابسته: عملکرد شورای امنیت

عملکرد شورا در این پژوهش دو بُعد دارد:

۱. اثربخشی خروجی: توان شورا در تصویب پیش‌نویس قطعنامه‌های پُراهمیت و الگوی توزیع آرا و وتو در موضوعات مرکزی؛
۲. اثربخشی پیامدی: میزان ایجاد قیدوبند معتبر و کشش تبعیت، برآوردشده از فاصله میان مطالبات شورا (آتش‌بس، دسترسی بشردوستانه، حفاظت از غیرنظامیان) و استمرار شاخص‌های آسیب و وضعیت اضطراری انسانی در گزارش‌های سازمان ملل.

❖ متغیر میانجی: نامتقارنی نهادی-رژیمی

این متغیر به‌صورت «واگرایی نظام‌مند میان هنجار و قاعده» عملیاتی می‌شود: هنجارهای بشردوستانه در سطح متن مورد تأیید قرار می‌گیرد، اما قواعد عملیاتی و هزینه‌های معتبر لازم برای وادارسازی به خویش‌داری بی‌قیدوشرط علی‌الخصوص زمانی که به محدودسازی دامنه عمل رژیم اسرائیل منجر شود، به‌طور تکرارشونده مسدود، رقیق یا به تعویق انداخته می‌شود.

۳-۳. تبیین‌های بدیل و راهبرد داوری

برای افزایش اعتبار استنتاج علی، سه تبیین بدیل به‌صورت نظام‌مند ارزیابی می‌شود:

بدیل ۱. پیچیدگی عملیاتی: خروجی‌های شورا عمدتاً بازتاب دشواری‌های میدانی (مانند مذاکرات گروگان‌ها، پوشش میدان نبرد و محدودیت‌های اجرا) است و وتوها بیشتر جنبه عارضی دارند.

بدیل ۲. بن‌بست متقارن قدرت‌های بزرگ: ناکامی‌ها محصول منازعه‌گری نسبتاً متقارن میان قدرت‌هاست، نه اعمال ترجیح نامتقارن از سوی ایالات‌متحده.

بدیل ۳. رهبری سازنده آمریکا: خروجی‌های مورد حمایت آمریکا نشانه مدیریت سازنده بحران است و بنابراین ادعای گزینش‌گری نهادی را تضعیف می‌کند.

هریک از این بدیل‌ها دلالت‌های مشاهده‌پذیر مشخصی دارد. اگر پیچیدگی عملیاتی عامل غالب باشد وتوها نباید الگوی تکرارشونده‌ای در هدف‌گیری زبان خویش‌داری

بی‌قید و شرط نشان دهند و مشروطیت قطعنامه‌های تصویب‌شده نیز نباید به‌طور پایدار در راستای ترجیحات یک کنشگر خاص تثبیت شود. اگر بن‌بست متقارن تعیین‌کننده باشد و توی آمریکا نباید رابطه متمایزی با زبان آتش‌بس بی‌قید و شرط داشته باشد و کنترل رویه‌ای آن نیز نباید خروجی‌ها را به‌صورت نظام‌مند قالب‌ریزی کند. اگر رهبری سازنده غالب باشد، متن‌های مورد حمایت آمریکا باید علاوه بر افزایش اثربخشی خروجی، به کاهش شکاف تبعیت و بهبود اثربخشی پیامدی منجر شود، نه تداوم واگرایی میان هنجار و قاعده.

۴. تحلیل تجربی: اثرگذاری ایالات متحده بر عملکرد شورای امنیت در خلال بحران غزه

۴-۱. الگوی پایه: عملکرد گزینشی و بن‌بست‌های تکرار شونده

شواهد مربوط به رأی‌گیری‌ها و سرنوشت پیش‌نویس قطعنامه‌ها نشان می‌دهد شورای امنیت در قبال غزه الگویی از «عملکرد گزینشی» داشته است؛ یعنی در برخی حوزه‌ها توانسته خروجی تولید کند، اما در مواجهه با متن‌هایی که خواستار قید و بند عملیاتی فوری و بی‌قید و شرط بودند، بارها به بن‌بست رسیده است. شورا در سال ۲۰۲۳ قطعنامه‌های ۲۷۱۲ و ۲۷۲۰ را با تمرکز بر مکث‌های بشردوستانه و تسهیل کمک‌رسانی تصویب کرد (Security Council, 2023a, 2023b)؛ در مارس ۲۰۲۴ قطعنامه ۲۷۲۸ درباره آتش‌بس در رمضان را پذیرفت (Security Council, 2024a)؛ در ژوئن ۲۰۲۴ قطعنامه ۲۷۳۵ را با یک چهارچوب مرحله‌بندی‌شده به تصویب رساند (Security Council, 2024b) و در نوامبر ۲۰۲۵ نیز قطعنامه ۲۸۰۳ را برای تجمیع یک چهارچوب سیاسی تصویب کرد (Security Council, 2025a) در مقابل، شکست‌های مکرر عمدتاً حول پیش‌نویس قطعنامه‌هایی شکل گرفت که می‌توانستند هزینه‌های مستقیم‌تری بر رفتار رژیم اسرائیل و در نتیجه بر ترجیحات ایالات متحده تحمیل کنند. در خوانش کراسنری، این ترکیب «خروجی در حوزه‌های کم‌هزینه‌تر» و «بن‌بست در برابر قید و بند‌های بی‌قید و شرط» با ایده «نگهداشت رژیم» سازگار است: تولید خروجی در حوزه‌هایی که با توالی‌گذاری مطلوب هژمون هم‌راستا است، همراه با مقاومت نهادی در برابر تعهدات فوری و پرهزینه.

۴-۲. سازوکار ۱: وتو به مثابه ابزار رسمی نگهداشت رژیم

وتو آشکارترین اهرم رسمی در شورای امنیت است و الگوی آن در دوره مورد بررسی با فرضیه نگهداشت رژیم همخوانی دارد. ایالات متحده قطعنامه‌های اکتبر ۲۰۲۳ و دسامبر ۲۰۲۳ درباره «آتش‌بس بشردوستانه فوری» را وتو کرد (Security Council, 2023c). در فوریه ۲۰۲۴ نیز پیش‌نویس قطعنامه الجزایر که آتش‌بس فوری را مطالبه می‌کرد، با وتوی آمریکا مواجه شد (Security Council, 2024c) و در آوریل ۲۰۲۴ پیش‌نویس قطعنامه مربوط به توصیه عضویت فلسطین نیز وتو گردید (Security Council, 2024d). در سال ۲۰۲۵ هم وتوی پیش‌نویس قطعنامه ۴ ژوئن ۲۰۲۵ با مطالبه «آتش‌بس فوری، بی‌قیدوشرط و دائمی» و وتوی ۱۸ سپتامبر ۲۰۲۵ همین جهت‌گیری را تکرار کرد (Security Council, 2025b, 2025c). این الگو دست‌کم یک شرط حداقلی برای استنتاج علی را تأمین می‌کند: وتو در بزنگاه‌هایی فعال شده که متن‌ها قرار بوده‌اند قیدوبند فوری و بی‌قیدوشرط ایجاد کنند یا پیامد سیاسی پرهزینه و نامطلوب از منظر آمریکا به‌همراه داشته باشند.

۴-۳. سازوکار ۲: تهدید وتو و شکل‌دهی پیشینی زبان قطعنامه‌ها

اثرگذاری هژمونیک فقط به وتوی آشکار محدود نمی‌شود. تهدید وتو می‌تواند از پیش فضای چانه‌زنی را محدود کند و تدوین‌کنندگان را وادار به متن را در محدوده «قابل تصویب» بازطراحی کنند. قطعنامه ۲۷۲۸ نمونه‌ای از همین سازگاری است: آمریکا رأی ممتنع داد و متن به شکلی تنظیم شد که تصویب ممکن شود، اما از زبان قیدوبند بی‌قیدوشرط فاصله داشته باشد (Security Council, 2024a). قطعنامه ۲۷۳۵ این منطق را روشن‌تر می‌کند: آتش‌بس و گام‌های بعدی در قالب یک طرح مرحله‌بندی-توالی‌محور تعریف می‌شود، نه به‌صورت تعهد فوری بی‌قیدوشرط (Security Council, 2024b). قطعنامه ۲۸۰۳ نیز تثبیت یک چهارچوب سیاسی هم‌راستا با ترجیحات هژمون را نشان می‌دهد، درحالی‌که بن‌بست نسبت به متن‌های آتش‌بس بی‌قیدوشرط همچنان تکرار شده است. (Security Council, 2025a) در خوانش کراسنری، هژمون می‌تواند «نظم» تولید کند؛ مسئله اصلی این است که این نظم تا چه حد نامتقارنی قابلیت اجرا را حفظ می‌کند.

۴-۴. سازوکار ۳: قلم‌داری، کنترل دستورکار و محدودسازی فضای

چانه‌زنی

رویه‌های غیررسمی مانند قلم‌داری و دستورکارگذاری، اثر اهرم‌های رسمی را تکمیل می‌کنند. قلم‌داری با متمرکز کردن ابتکار نگارش و مدیریت بازنویسی، امکان وارد کردن مشروطیت‌ها را از مراحل اولیه فراهم می‌سازد (Loiselle, 2020). کنترل دستورکار نیز با تنظیم زمان‌بندی رأی‌گیری و نحوه چارچوب‌بندی مسئله، دامنه گزینه‌های در دسترس را محدود می‌کند. مطابق مدل‌های چانه‌زنی وقتی انتظار وتو وجود داشته باشد، نتایج ممکن به سمت متن‌های «حداقل مشترک» سوق داده می‌شود (Allen & Yuen, 2022). در پرونده غزه، هم‌گرایی تکرارشونده خروجی‌ها حول سازوکارهای بشردوستانه و چهارچوب‌های مرحله‌بندی‌شده با چنین فضای محدودشده‌ای سازگار است و به تدریج این تصور را تثبیت می‌کند که «چه چیزی در شورا امکان تصویب دارد».

۵-۴. اثربخشی خروجی در برابر اثربخشی پیامدی: شکاف تبعیت و

نامتقارنی رژیم

تجربه غزه نشان می‌دهد تصویب قطعنامه به‌خودی‌خود به معنای اثرگذاری پیامدی نیست. با وجود چندین مصوبه، گزارش‌های سازمان ملل در طول دوره از تداوم آسیب شدید، آوارگی گسترده و موانع امدادسانی حکایت داشته‌اند. آنرا در اواخر ۲۰۲۵ بر آوارگی طولانی‌مدت فراگیر و کمبودهای شدید در سرپناه، آب، بهداشت، دفع فاضلاب و ظرفیت درمانی تأکید می‌کند (UNRWA, 2025) و اوچا نیز آسیب‌ها و موانع ساختاری عملیات بشردوستانه را مستندسازی می‌نماید (OCHA, 2025). این شکاف تبعیت به‌تنهایی اثبات قطعی اعوجاج نهادی نیست؛ اما در کنار الگوی تصویب گزینشی، از تبیین «واگرایی هنجار-قاعده» حمایت می‌کند: بازتولید هنجارهای بشردوستانه در سطح متن، هم‌زمان با محدودسازی گزینشی قواعد و هزینه‌های لازم برای قیدوبند معتبر.

۶-۴. داوری تبیین‌های بدیل

۱. بدیل (پیچیدگی عملیاتی) بخشی از دشواری تحقق آتش‌بس را توضیح می‌دهد؛ اما به‌تنهایی قادر نیست الگوی نسبتاً ثابت و توهای آمریکا علیه زبان بی‌قیدوشرط را توضیح دهد؛ در بهترین حالت، توضیحی ارائه می‌کند که بدون افزودن سازوکارهای نهادی، به

سادگی با ترجیحات مسلط سازگار می‌شود. بدیل ب (فلج‌شدگی متقارن) تا حدی قابل پذیرش است؛ اما نکته تعیین‌کننده، جهت‌گیری متمایز و توهای آمریکا علیه متن‌های آتش‌بس فوری-بی‌قیدوشرط و نیز علیه اقدام‌های سیاسی پرهزینه درباره فلسطین است. بدیل ج (رهبری سازنده) در چهارچوب کراسر اصولاً منتفی نیست: هژمون می‌تواند نظم تولید کند؛ اما پرسش اصلی این است که قواعد عملیاتی با ترجیحات چه کسی هم‌راستا می‌شوند. از این منظر، تصویب چهارچوب‌های مرحله‌بندی‌شده می‌تواند هم‌زمان نشانه ظرفیت هژمون برای تولید خروجی هم‌راستا باشد و نیز نشانه‌ای از جلوگیری از تحول قواعد به سمت قیدوبندهای بی‌قیدوشرط.

۵. دلالت‌ها برای سیاست منطقه‌ای ایران ذیل واقع‌گرایی تهاجمی

۵-۱. سیگنال نهادی: «اعتبار قیدوبند» و وابستگی اجرای چندجانبه به ترجیحات هژمون

از منظر تهران، برآیند دو روند هم‌زمان در شورای امنیت یعنی (۱) و توهای مکرر آمریکا علیه زبان توقف فوری و بی‌قیدوشرط خصومت‌ها و (۲) امکان تصویب قطعنامه‌های مشروط، مرحله‌بندی‌شده و توالی‌محور، یک پیام نهادی نسبتاً روشن تولید می‌کند: قیدوبند چندجانبه، به‌ویژه وقتی قرار است رفتار متحد نزدیک هژمون را محدود کند، تابع «حدود ترجیح» و «ابزارهای رویه‌ای» هژمون است. این پیام، مسئله را از سطح اخلاقی/هنجاری به سطحی ساختاری منتقل می‌کند: موضوع اصلی نه صرف وجود هنجارهای بشردوستانه در متن‌ها، بلکه «اعتبار اجرای قواعد» است؛ یعنی این‌که آیا قواعد می‌توانند به تعهدات عملیاتی قابل اتکا تبدیل شوند یا خیر.

در منطق واقع‌گرایی تهاجمی، اعتبار قیدوبند به‌مثابه یک متغیر امنیتی عمل می‌کند وقتی اجرای نهادی نامطمئن، گزینشی و مشروط به ترجیحات قدرت برتر ادراک شود، مسئله «مشکل تعهد» تشدید می‌شود: کنشگر در معرض تهدید نمی‌تواند بر سازوکارهای رسمی مهار طرف مقابل تکیه کند و ناگزیر به بازآرایی سبب ابزارهای خود روی می‌آورد. در چنین شرایطی، کارکرد بیمه‌ای قدرت نسبی و اهرم افزایش می‌یابد، زیرا هزینه اتکا به قیدوبندهای غیرقابل اجرا از منظر امنیتی بالا تلقی می‌شود. (Mearsheimer, 2001) دلالت این گزاره برای ایران، کنار گذاشتن نهادها نیست؛ بلکه تبدیل نهادها از «مجری قابل اتکا» به «میدان قدرت، چانه‌زنی و منازعه مشروعیت» است. به بیان دقیق‌تر، نهادهای چندجانبه برای ایران بیش از آنکه ابزار الزام‌آوری

خویش‌دارکننده باشند، کارکرد مکمل پیدا می‌کنند: تولید هزینه سیاسی، مستندسازی واگرایی هنجار-قاعده و بازکردن فضا برای ائتلاف‌سازی نرم در مجاری کم‌انسدادتر.

۵-۲. هدف ایران: بیشینه‌سازی اهرم، همراه با مدیریت ریسک ضدتوازن‌سازی

واقع‌گرایی تهاجمی گرایش دولت‌ها به افزایش قدرت نسبی را در محیط آنارشیک پیش‌بینی می‌کند؛ اما این توصیه به معنای «افزایش بی‌محابا» نیست. برای ایران، محدودیت کلیدی، ریسک ضدتوازن‌سازی به رهبری ایالات متحده و همچنین ظرفیت بسیج ائتلافی طرف‌های مقابل است. بنابراین صورت‌بندی عقلانی‌تر، «تجدیدنظرطلبی سنجیده» است: افزایش اهرم به صورت غیرمستقیم، تدریجی، ماژولار و تا حدی برگشت‌پذیر، به گونه‌ای که هم کارکرد بازدارندگی تقویت شود و هم هزینه‌های سیاسی یکپارچه‌سازی مخالفان کاهش یابد. این منطق با ایده شولر درباره پیگیری اهداف تجدیدنظرطلبانه از مسیر راهبردهای غیرمستقیم و مدیریت هم‌سویی‌ها هم‌خوان است (Schweller, 1994).

۱. تجربه نهادی غزه، سه محرک سیاستی را برای تهران تقویت می‌کند: جایگزینی تدریجی «قیدوبند نهادی نامطمئن» با «بازدارندگی قابل اتکا» از طریق اهرم‌های برون‌نهادی؛
۲. اولویت دادن به دیپلماسی شکاف‌انداز و مدیریت شبکه‌ای روابط، به جای مواجهه‌های دوقطبی آشکار که ائتلاف‌سازی را تسهیل می‌کند؛
۳. سرمایه‌گذاری بیشتر در منازعه مشروعیت و «موازنه‌سازی نهادی» در مجاری فاقد وتو، برای افزایش هزینه سیاسی اجرای گزینشی و تضعیف ظرفیت مشروعیت‌بخشی اجبار (Hurd, 2007).

۵-۳. تجدیدنظرطلبی سنجیده: سه ستون بازتنظیم

ستون اول: بازدارندگی چندلایه، توانمندی‌های انکاری و بازدارندگی شبکه‌ای اگر قیدوبند شورای امنیت به‌طور نظام‌مند با ترجیحات هژمون محدود شود، منطق بازدارندگی برای ایران از «اتکا به مهار نهادی» به «توانمندی‌های قابل اتکا در میدان» منتقل می‌شود. در اینجا دو مؤلفه برجسته می‌شود:

الف. بازدارندگی از طریق انکار: افزایش توان کاهش اثربخشی اجبار طرف مقابل، با تکیه بر ظرفیت‌هایی که امکان تحمیل نتیجه سریع و کم‌هزینه را از دشمن سلب می‌کند.

ب. بازدارندگی شبکه‌ای: به‌کارگیری پیوندهای چندسطحی با شرکای میدانی و منطقه‌ای برای ایجاد «کثرت نقاط فشار»، افزایش پیچیدگی محاسباتی دشمن و کاهش امکان تمرکز اجبار بر یک نقطه. در ادبیات مربوط به راهبرد ایران، نقش ابزارهای نامتقارن و شبکه‌های شراکتی دقیقاً در همین جهت توضیح داده می‌شود (Ostovar, 2016).

اما «سنجیده بودن» این ستون در دو قید سیاستی تجلی می‌یابد:

۱. ماژولار بودن: اهرم‌ها باید قابل تنظیم و درجه‌بندی باشند تا در پاسخ به تغییرات محیطی یا پیام‌های سیاسی، امکان کاهش-افزایش کنترل‌شده وجود داشته باشد.

۲. اجتناب از تراکم تهدید: انباشت هم‌زمان چند اقدام پرهزینه که بتواند به‌سرعت «تصویر تهدید» را برای اجماع‌سازی بیرونی آماده کند، باید محدود شود.

ستون دوم: دیپلماسی شکاف‌انداز و مهندسی هم‌سویی‌ها برای پیشگیری از ضدائتلاف «دیپلماسی شکاف‌انداز» در پژوهش حاضر به‌معنای یک تکنیک عملیاتی قدرت‌محور فهم می‌شود، نه یک گزاره کلی درباره حسن هم‌جواری. مقصود، مهندسی هم‌سویی‌ها به‌گونه‌ای است که شکل‌گیری ضدائتلاف‌های منسجم علیه ایران دشوارتر و پرهزینه‌تر شود: از طریق نهادینه‌سازی کانال‌های رسمی با دولت‌های پیرامونی، تعبیه سازوکارهای گفت‌وگو-مدیریت تشدید و تولید هم‌پوشانی منافع در حوزه‌هایی که طرف‌های ثالث را از پیوستن به هم‌سویی سخت باز می‌دارد. مصداق برجسته این منطق، توافق پکن (۱۰ مارس ۲۰۲۳) است که پس از دورهای گفت‌وگو در عراق و عمان (۲۰۲۱-۲۰۲۲) به احیای روابط دیپلماتیک ایران و عربستان انجامید و در متن سه‌جانبه، بر احترام به حاکمیت و عدم مداخله و نیز اجرای موافقت‌نامه امنیتی ۲۰۰۱ و موافقت‌نامه همکاری ۱۹۹۸ تأکید شد (FMPCR, 2023). در قرائت واقع‌گرایانه، کارکرد چنین توافقی صرفاً کاهش تنش دوجانبه نیست؛ بلکه ایجاد یک «گُوه» در مسیر هم‌راستایی کامل بازیگران کلیدی خلیج فارس با معماری‌های فشار علیه ایران است؛ یعنی افزایش هزینه سیاسی اجماع‌سازی و کاهش قابلیت بسیج‌گری هژمون برای تبدیل اختلافات منطقه‌ای به هم‌سویی سخت.

همین منطق در «تعاملات اخیر منطقه‌ای» نیز قابل مشاهده است: از ارتقای سطح روابط ایران و امارات و بازگشت سفیر امارات به تهران در چهارچوب تقویت روابط برای «منافع مشترک» تا انتصاب سفیر ایران در ابوظبی پس از وقفه طولانی و نیز آغاز گفت‌وگوهای ایران و بحرین برای بررسی ازسرگیری روابط سیاسی پس از دیدار وزرای خارجه در تهران. اهمیت این موارد در چهارچوب «بازدارندگی+شکاف‌اندازی» آن است که شبکه‌ای از کانال‌های دیپلماتیک و ترتیبات تماس را ایجاد می‌کند که در بزنگاه‌های بحران، امکان مدیریت تشدید را افزایش می‌دهد و هم‌زمان، تصمیم طرف‌های ثالث برای پیوستن به ضدائتلاف‌های سخت را از حیث هزینه و ریسک، سنگین‌تر می‌سازد. به عبارتی، شکاف‌اندازی به‌عنوان یک ابزار مکمل بازدارندگی و بخشی از بسته سیاستی چندمسیره برای «پیشگیری از ضدائتلاف» تعریف می‌شود، نه یک رویکرد صرفاً نرم یا آرمان‌گرایانه.

ستون سوم: منازعه مشروعیت و موازنه‌سازی نهادی در مجاری کم‌انسدادتر هرد نشان می‌دهد تصمیمات و منازعات در شورا فقط حقوقی نیستند؛ آن‌ها «داوری‌های سیاسی» تولید می‌کنند که بر ادراک از مجازبودن اجبار اثر می‌گذارد (Hurd, 2007). از این زاویه، حتی وقتی قیدوبند اجرایی شورا محدود است، میدان مشروعیت همچنان اهمیت دارد. برای ایران، تجربه غزه دلالت می‌کند که برجسته‌سازی «واگرایی هنجار-قاعده» می‌تواند به یک ابزار موازنه‌ساز تبدیل شود:

۱. در مجمع عمومی و سایر فرایندهای فاقد وتو، امکان انباشت سرمایه نمادین،

بسیج گفتمانی و صورت‌بندی بدیل مشروعیت وجود دارد؛

۲. مستندسازی و تکرار شکاف میان هنجارهای اعلامی و عمل‌گزینشی، هزینه

سیاسی را برای طرف‌های مدافع اجرای گزینشی افزایش می‌دهد؛

۳. منازعه مشروعیت می‌تواند به «محدودسازی آزادی عمل» کمک کند، نه از

طریق الزام حقوقی فوری، بلکه از طریق افزایش حساسیت سیاسی، هزینه‌های

حیثیتی و دشوارسازی اجماع‌سازی پیرامون اجبار.

نکته کلیدی این است که این ستون جایگزین بازدارندگی نیست؛ مکمل آن است.

بازدارندگی، هزینه مادی اجبار را بالا می‌برد و منازعه مشروعیت، هزینه سیاسی آن را افزایش می‌دهد.

۴-۵. مدیریت تشدید: محاسبه منضبط، سیگنال‌دهی کنترل‌شده و برگشت‌پذیری

واقع‌گرایی تهاجمی الزاماً به تشدید بی‌مهار نمی‌انجامد. «تجدیدنظرطلبی سنجیده» دقیقاً با مدیریت تشدید معنا پیدا می‌کند: افزایش اهرم باید با طراحی سیگنال‌ها، کنترل خطاهای محاسباتی و جلوگیری از مارپیچ‌های ناخواسته همراه باشد. این بخش را می‌توان در قالب چند اصل سیاستی صورت‌بندی کرد:

۱. درجه‌بندی و برگشت‌پذیری: اقدام‌ها به‌گونه‌ای طراحی شوند که امکان توقف، تعلیق یا کاهش شدت وجود داشته باشد؛

۲. تفکیک حوزه‌ها: پرهیز از هم‌زمان‌سازی اقدامات در چند حوزه حساس که می‌تواند ادراک تهدید را به‌سرعت انباشته کند؛

۳. ارتباطات حداقلی مدیریت بحران: حتی در شرایط خصومت، کانال‌های حداقلی برای انتقال پیام‌های بازدارنده و جلوگیری از سوءبرداشت مفید است؛

۴. پرهیز از فراهم کردن «روایت اجماع‌ساز» برای طرف مقابل: یعنی اقدام‌هایی که از نظر ادراکی، یکپارچه‌سازی ضدائتلاف را آسان می‌کند، باید با دقت بیشتری ارزیابی شود.

درمجموع، دلالت روش‌شناختی و راهبردی این بخش آن است که افزایش اهرم بدون مدیریت ادراک و ائتلاف، می‌تواند نتیجه معکوس بدهد: بازدارندگی را با ضدتوازن‌سازی پرهزینه خنثی کند. بنابراین «انضباط تشدید» جزء ذاتی بازتنظیم است، نه ملاحظه‌ای حاشیه‌ای.

۵-۵. انتظارات آزمون‌پذیر و شاخص‌های مشاهده‌پذیر

چهارچوب تلفیقی مقاله مجموعه‌ای از انتظارات آزمون‌پذیر تولید می‌کند که می‌توان آن‌ها را با داده‌های قابل‌مشاهده (به‌ویژه مستندات سازمان ملل و نشانه‌های رفتاری) ارزیابی کرد:

انتظار ۱: وقتی احتمال وتوی آمریکا بالا باشد، پیش‌نویس قطعنامه‌های بی‌قیدوشرط یا شکست می‌خورند یا در نسخه‌های بعدی به متن‌های مشروط-مرحله‌بندی‌شده تبدیل می‌شوند.

شاخص‌ها: تغییرات در افعال الزام‌آور، افزودن قیود، توالی‌گذاری مطالبات و هم‌زمانی این تغییرات با سیگنال‌های آمریکا در توضیحات رأی.

انتظار ۲: با تقویت قلم‌داری و نفوذ دستورکاری، قطعنامه‌های تصویب‌شده به سمت «حداقل مشترک» حرکت می‌کنند و مشروطیت‌هایی را تعبیه می‌کنند که با ترجیحات هم‌مون سازگار است.

شاخص‌ها: الگوی تکرارشونده مرحله‌بندی، ارجاع به ترتیبات توالی‌محور و محدودسازی تعهدات عملیاتی فوری در متن‌های نهایی.

انتظار ۳: با تشدید واگرایی هنجار-قاعده و تداوم شکاف تبعیت، انگیزه ایران برای تقویت بازدارندگی شبکه‌ای-انکاری و افزایش دیپلماسی شکاف‌انداز افزایش می‌یابد. شاخص‌ها: تغییرات در اولویت‌گذاری گفتمانی ایران (امنیت-بازدارندگی)، افزایش ابتکارهای مسئله‌محور منطقه‌ای و شدت گرفتن تلاش‌ها برای سخت‌کردن اجماع‌سازی علیه ایران.

انتظار ۴: هرچه منازعه مشروعیت برجسته‌تر شود، ایران سرمایه‌گذاری روایی-حقوقی خود را در مجاری فاقد وتو افزایش می‌دهد تا هزینه سیاسی اجرای گزینشی بالا رود. شاخص‌ها: فراوانی و محتوای مواضع رسمی، ارجاع به واگرایی هنجار-قاعده و تمرکز بر مجاری نهادی کم‌انسدادتر برای بسیج سیاسی.

این انتظارات، نقطه اتصال میان بخش نظری و تحلیل تجربی هستند: هم از دل سازوکارهای نهادی (وتو، تهدید وتو، قلم‌داری و دستورکارگذاری) استخراج می‌شوند و هم به پیامدهای سیاست منطقه‌ای ایران در قالب الگوهای رفتاری قابل‌مشاهده پیوند می‌خورند.

۶. نتیجه‌گیری

عملکرد شورای امنیت در دوره بحران غزه را می‌توان نه به‌مثابه اختلالی تصادفی، ناشی از ناکارآمدی اداری، یا صرفاً بازتاب پیچیدگی‌های میدانی، بلکه به‌عنوان پیامدی الگووار از «نگهداشت رژیم هم‌مونیک» تبیین کرد؛ تبیینی که با نظریه رژیم‌های بین‌المللی در روایت کراسنر سازگار است. اگر شورای امنیت را پیکربندی رژیم‌گونه‌ای از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری بدانیم، روشن می‌شود که امنیت جمعی در مقام یک کارکرد نهادی، در خلأ و بر بنیاد بی‌طرفی عمل نمی‌کند؛ بلکه در توزیع قدرت تعبیه شده و از خلال سازوکارهای رسمی و غیررسمی به‌گونه‌ای گزینشی فعال می‌شود. بر این مبنا، یافته‌های مقاله نشان داد که ایالات‌متحده چگونه با استفاده از وتو، تهدید وتو و اثرگذاری پیشینی بر زبان پیش‌نویس قطعنامه‌ها و نیز با اتکا به

اهرم‌های رویه‌ای مرتبط با فرایند تدوین و دستورکارگذاری، «دامنه نتایج ممکن» را محدود ساخته و حدود قیدوبندگذاری شورا را مشروط کرده است. بنابراین، کم‌اثری شورا در این پرونده الزاماً به معنای فقدان کنش نهادی نیست، بلکه بیشتر به یک «تعادل نگه‌داشته‌شده» شباهت دارد: شورا قادر است خروجی تولید کند، اما مقتدرترین اشکال قیدوبندگذاری آن عمدتاً در حوزه‌هایی امکان‌پذیر می‌شود که با ترجیحات هژمون و هزینه‌های سیاسی قابل تحمل برای آن سازگار باشد.

الگوی تجربی به‌دست‌آمده از مقایسه مصوبات با پیش‌نویس قطعنامه‌های ناکام، دلالتی روشن بر «بهره‌وری گزینشی» دارد. قطعنامه‌هایی که بر سازوکارهای بشردوستانه یا چهارچوب‌های مرحله‌بندی‌شده و توالی‌محور تکیه داشتند، شانس تصویب بیشتری یافته‌اند؛ درحالی‌که پیش‌نویس قطعنامه‌های مطالبه‌گر توقف فوری، بی‌قیدوشرط و پایدار خصومت‌ها، به‌طور تکرارشونده مسدود شده‌اند. این هم‌زمانی «کارکرد حداقلی قابل تصویب» با «انسداد قیدوبند بی‌قیدوشرط» هسته نتیجه نظری-تجربی مقاله را شکل می‌دهد: شورای امنیت می‌تواند در سطح هنجاری زبان جهان‌شمول بشردوستانه را بازتولید کند؛ اما در سطح قاعده عملیاتی و اجرای معتبر، با محدودسازی گزینشی مواجه است. برآیند چنین وضعیتی، تداوم «واگرایی هنجار-قاعده» است؛ یعنی هنجارها و ادعاهای جهان‌شمول استمرار می‌یابد، اما قواعد الزام‌آور و هزینه‌های معتبر لازم برای قیدوبندگذاری، علی‌الخصوص به‌ویژه آنجا که قرار است حاشیه عمل عملیاتی رژیم اسرائیل را فوراً و پرهزینه محدود سازد، به‌صورت نظام‌مند رقیق، به تعویق افکنده یا مسدود می‌شود. از این منظر وتو و تهدید وتو صرفاً ابزارهای رأی‌گیری نیستند، بلکه «اهرم‌های رژیم» اند که مرزهای امر قابل تصویب را بازتعریف می‌کنند و با همگرا کردن انتظارات کنشگران، یک نظم رویه‌ای نسبتاً پایدار پیرامون «حداقل مشترک کم‌هزینه‌تر» ایجاد می‌نمایند. در سطح دلالت‌های راهبردی برای ایران، نتیجه‌گیری مقاله ماهیتی صریحاً ساختاری دارد. در منطق واقع‌گرایی تهاجمی، آنچه محاسبات کنشگران را تغییر می‌دهد صرفاً مضمون هنجاری مصوبات نیست، بلکه درجه اتکاپذیری قیدوبند معتبر در محیطی آنارشیک و نامطمئن است. اجرای گزینشی نهادی و عدم اطمینان نسبت به امکان قیدوبند معتبر، ارزش مورد انتظار اتکا به خویش‌نهادی مبتنی بر نهادها را کاهش می‌دهد و در مقابل، انگیزه انباشت سنجیده اهرم را افزایش می‌بخشد (Mearsheimer, 2001). بحران غزه از منظر تهران یک سیگنال نهادی پر حجم تولید می‌کند: هرگاه ترجیحات ایالات متحده به‌طور مستقیم درگیر باشد، قیدوبند چندجانبه بر متحد نزدیک آن می‌تواند تابعی از ترجیحات هژمون،

سازوکارهای انسداد و مدیریت رویه‌ای گردد. دلالت دقیق این سیگنال، کنار گذاشتن نهادها نیست؛ بلکه بازتعریف کارکرد آن‌ها است: نهادها بیش از آنکه مجری قابل اتکای خویشند داری طرف مقابل باشند، به‌عنوان میدان‌های رقابت، ابزار افزایش هزینه سیاسی و بستر منازعه‌پردازی مشروعیت قابلیت بهره‌برداری پیدا می‌کنند. بر همین مبنا، بازتنظیم عقلانی سیاست منطقه‌ای ایران را می‌توان در قالب «تجدیدنظرطلبی سنجیده» صورت‌بندی کرد. نخست، تقویت توانمندی‌های انکاری و بازدارندگی شبکه‌ای به‌مثابه ابزارهایی برای افزایش هزینه و ریسک اجبار و کاهش آزادی عمل طرف مقابل در محیطی که اجرای نهادی نامطمئن است. دوم، پیگیری دیپلماسی شکاف‌انداز برای جلوگیری از تثبیت ضدائتلاف‌های خصمانه و مدیریت پویای هم‌سویی؛ زیرا بیشینه‌سازی قدرت در واقع‌گرایی تهاجمی ناگزیر باید با کنترل خطر ضدتوازن‌سازی همراه باشد. سوم، سرمایه‌گذاری بر منازعه‌پردازی مشروعیت و موازنه‌سازی نهادی در مجاری عاری از وتو، با هدف افزایش هزینه‌های سیاسی اجرای گزینشی و محدودسازی ظرفیت مشروعیت‌بخشی نظم‌گزینشی؛ نه به‌عنوان جایگزین اهرم، بلکه به‌عنوان یکی از ابزارهای غیرمستقیم اعمال قدرت. درعین‌حال، این بازتنظیم باید با یک منطق «مدیریت تشدید» ادغام شود: طراحی ابزارهای ماژولار، امکان درجه‌بندی و برگشت‌پذیری کنش‌ها و سیگنال‌دهی منضبط، تا افزایش اهرم به چرخه تشدید غیرقابل مهار یا بهانه‌ای روشن برای یکپارچه‌سازی ضدائتلاف تبدیل نگردد. مشارکت کلان مقاله، ارائه یک الگوی علی دوسطحی است که پویای نهادی سطح جهانی را به بازتنظیم راهبردی در سطح منطقه‌ای پیوند می‌دهد. در سطح جهانی، نگهداشت رژیم هژمونیک از طریق قواعد و رویه‌ها، دامنه نتایج ممکن شورای امنیت را محدود می‌سازد و واگرایی هنجار-قاعده را بازتولید می‌کند. در سطح منطقه‌ای، همین واگرایی ارزش مورد انتظار ابزارهای برون‌نهادی را افزایش می‌دهد و به تجدیدنظرطلبی سنجیده ایران در قالب اهرم‌سازی بازدارنده، دیپلماسی شکاف‌انداز و موازنه‌سازی نهادی می‌انجامد. مزیت این الگو آن است که به داده‌های درونی تصمیم‌گیری ایران متکی نیست، بلکه بر رفتار نهادی قابل‌مشاهده و انگیزه‌های ساختاری تکیه دارد و از این طریق ظرفیت آزمون‌پذیری خود را حفظ می‌کند. برهمین‌اساس، چهارچوب پیشنهادی قابلیت تعمیم به بحران‌های آتی را نیز دارد؛ بحران‌هایی که در آن‌ها ترجیحات هژمونیک با سازوکارهای شورای امنیت تلاقی می‌کند و کنشگران منطقه‌ای ناگزیرند نسبت میان اتکا به نهادها و اتکا به اهرم قدرت را در شرایط آنارشی، اجرای نامطمئن و رقابت ائتلافی بازتعریف کنند.

References

- Allen, S. H., & Yuen, A. (2022). *Bargaining in the UN Security Council: Setting the global agenda*. Oxford University Press.
- Bennett, A., & Checkel, J. T. (Eds.). (2014). *Process tracing: From metaphor to analytic tool*. Cambridge University Press.
- Bosco, D. L. (2009). *Five to rule them all: The UN Security Council and the making of the modern world*. Oxford University Press.
- Collier, D. (2011). Understanding process tracing. *PS: Political Science & Politics*, 44(4), 823–830.
- Ehteshami, A., & Zweiri, M. (2012). *Iran and the rise of its neoconservatives: The politics of Tehran's silent revolution*. I. B. Tauris.
- George, A. L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. MIT Press.
- Hurd, I. (2007). *After anarchy: Legitimacy and power in the United Nations Security Council*. Princeton University Press.
- Johnstone, I. (2003). Security Council deliberations: The power of the better argument. *European Journal of International Law*, 14(3), 437–480.
- Krasner, S. D. (1982). Structural causes and regime consequences: Regimes as intervening variables. *International Organization*, 36(2), 185–205.
- Loiselle, M.-E. (2020). The penholder system and the rule of law in the Security Council decision-making: Setback or improvement? *Leiden Journal of International Law*, 33(1), 139–156.
- Malone, D. M. (Ed.). (2004). *The UN Security Council: From the Cold War to the 21st century*. Lynne Rienner Publishers.
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of great power politics*. W. W. Norton.
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2023, March 10). Joint trilateral statement by the People's Republic of China, the Kingdom of Saudi Arabia, and the Islamic Republic of Iran.
- Nicholson, M. (2024, July 30). Tracking the U.S. position on Gaza through UN Security Council resolutions. *Lawfare*. <https://www.lawfaremedia.org/article/tracking-the-u.s.-position-on-gaza-through-un-security-council-resolutions>
- Ostovar, A. (2016). *Vanguard of the Imam: Religion, politics, and Iran's Revolutionary Guards*. Oxford University Press.
- Schweller, R. L. (1994). Bandwagoning for profit: Bringing the revisionist state back in. *International Security*, 19(1), 72–107.
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. (2025, November 12). Reported impact snapshot: Gaza Strip (12 November 2025). https://www.ochaopt.org/sites/default/files/Gaza_Reported_Impact_Snapshot_12_November_2025.pdf
- United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East. (2025, December 3). 2025 UNRWA Occupied Palestinian Territory Flash Appeal progress report (1 January–30 June 2025). <https://www.unrwa.org/resources/emergency-appeals/2025-unrwa-occupied-palestinian-territory-flash-appeal-progress-report>

- United Nations Security Council. (2023a). Resolution 2712 (S/RES/2712(2023)).
<https://docs.un.org/en/s/res/2712%20%282023%29>
- United Nations Security Council. (2023b). Resolution 2720 (S/RES/2720(2023)). <https://docs.un.org/en/s/res/2720%282023%29>
- United Nations Security Council. (2023c). Draft resolution (S/2023/773).
<https://docs.un.org/en/S/2023/773>
- United Nations Security Council. (2023d). Draft resolution (S/2023/970).
<https://docs.un.org/en/S/2023/970>
- United Nations Security Council. (2024a). Resolution 2728 (S/RES/2728(2024)).
<https://docs.un.org/en/s/res/2728%20%282024%29>
- United Nations Security Council. (2024b). Resolution 2735 (S/RES/2735(2024)). <https://docs.un.org/en/s/RES/2735%282024%29>
- United Nations Security Council. (2024c). Draft resolution (S/2024/173).
<https://docs.un.org/en/S/2024/173>
- United Nations Security Council. (2024d). Draft resolution (S/2024/312).
<https://docs.un.org/en/s/2024/312>
- United Nations Security Council. (2025a). Resolution 2803 (S/RES/2803(2025)). <https://docs.un.org/en/s/res/2803%282025%29>
- United Nations Security Council. (2025b). Draft resolution (S/2025/353).
<https://docs.un.org/en/S/2025/353>
- United Nations Security Council. (2025c). Draft resolution (S/2025/583).
<https://docs.un.org/en/S/2025/583>
- Voeten, E. (2005). The political origins of the UN Security Council's ability to legitimize the use of force. *International Organization*, 59(3), 527–557.